

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Кафедра теорії і історії мистецтв	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр	8

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА І МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА

Семестр 4 (весна 2022)

Викладач	Павлова Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, доцент
E-mail	pavlovatatian@gmail.com
Заняття	За розкладом
Консультації	За розкладом
Адреса	к. 203, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-02-81 (кафедра)
Telegram	0962998847

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — PR-S-M);
- 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть;
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — doc, docx, *ілюстрації* — jpeg, pdf. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна передбачає обов'язкові передумови для вивчення: закінчені курси з дисциплін «Історія образотворчого мистецтва», «Естетика», «Мистецтво постмодернізму».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення За аг. Ред.. Стівена Фартінга. Харків: Vivat, 2019. 575 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчальні матеріали, ілюстрації зберігаються в електронному вигляді на кафедрі ТІМ ХДАДМ.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: MicrosoftWord.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є підготовка студентів до самостійного критичного аналізу художніх практик у сучасному мистецтві. Завдання дисципліни полягають в ознайомленні студентів з основними критеріями сприйняття візуального мистецтва, розумінні механізму мистецтвознавчого аналізу в сфері сучасної художньої практики.

На лекційних і семінарських заняттях студенти отримують базові компетентності, а саме можливість застосовувати знання у практичних ситуаціях предметної галузі та сфері професійної діяльності; здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Дисципліна забезпечує **загальні компетентності** ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво та реставрація» ЗК1, ЗК2, ЗК6, ЗК8, **спеціалізовані (фахові) компетентності: ФК:** здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища; здатність використовувати професійні знання у практичній мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання дисципліни: виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях; застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям розвитку сучасного мистецтва, естетичних практик, формування семіотичної моделі сучасної культури.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру 4-го курсу (4 кредитів ECTS, 120 навчальних годин, в тому числі 60 годин — аудиторні лекційні та семінарські заняття та 60 годин — самостійні). Всього курс має 2 модуля та 7 тем.

Весняний семестр: 60 годин: 32 — лекції, 28 — семінарські заняття, 60 — самостійні.

СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА І МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА

Змістовий модуль 1.

Проблеми форми в сучасному образотворчому мистецтві.

Тема 1. Концептуалізм. Проблема знаку в концептуальному мистецтві. Семіотичні, герменевтичні підходи в аналізі концептуальних художніх творів.

Тема 2. Трансавангард. Повернення до живопису. Боніто Оліва і його теорія трансавангарду.

Тема 3. Візуальна риторика політичного жесту. Мистецтво соціальної пластики. Проблема сенсу.

Тема 4. Проблема сприйняття перформативного мистецтва. Акціонізм. Перформанс. Хепенінг.

Тема 5. Інсталяція. Мистецтво об'єкту.

Тема 6. Медіа-арт. Мистецтво і технології.

Тема 7. Фотографія і photo based art. В. Беньямін, С. Зонтаг, О. Петровська про арт медіум фотографії.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення семінарських завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження (теми кваліфікаційної роботи). Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є іспит. Для отримання іспиту достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені тестові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім іспиту).

Під час проведення занять он-лайн обов'язкова авторизація слухача.

Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрадження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні іспитів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі іспиту — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:**
<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 тиждень	1	лекція	Концептуалізм. Історична генеза концептуалізму	4		
		семінар	семінар	2		
2 тиждень	1	лекція	Семіотичні і герменевтичні підходи в аналізі концептуальних творів мистецтва	6	Есе на 250 слів	Роздруківка доповіді приноситься на заняття
3 тиждень		семінар	семінар	4	Доповіді на семінарі	Роздруківка доповіді приноситься на заняття
	2	лекція	Трансавангард. Повернення до живопису. Боніто Оліва і його теорія трансавангарду	2		
4 тиждень		семінар	семінар	2	Доповіді на семінарі	
	3	лекція	Візуальна риторика політичного жесту.	4		
5 тиждень		семінар	семінар	4	Доповіді на семінарі	
		лекція	Мистецтво соціальної пластики	2	Есе на 1500 знаків. Роздруківка Обговорення робіт	Роздруківка приноситься на заняття Письмово
6 тиждень		семінар	семінар	4	Доповіді на семінарі	

	4	лекція	Проблема сприйняття перформативного мистецтва. Акціонізм. Перфоманс. Хепенінг	2		
7 тиждень		семінар	семінар	2	Доповіді на семінарі	
	5		Інсталяція. Мистецтво об'єкту.			
8 тиждень		семінар	семінар	4	Доповіді на семінарі	
за розкладом	6	лекція	Медіа-арт. Мистецтво і технології.	6		
9 тиждень		семінар	семінар	2	Есе на 1500 знаків. Роздруківка Обговорення робіт	Роздруківка приноситься на заняття
	7	лекція	Фотографія і photo based art.	4		
10 тиждень			семінар	2	Доповіді на семінарі	
	7	лекція	В. Беньямін, С. Зонтаг, О. Петровська про арт медіум фотографії	2		
		семінар	семінар	2		
					Доповідь (усно), 5 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власної кваліфікаційної роботи.	5 балів додатково за обґрунтовану критику виступів студентів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
3	Поточний контроль	0–20
4	Поточний контроль	0–40
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматкуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматкуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алфьорова З. І. Візуальне мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ століття: Автореф. дис... д-ра мистецтвознавства: 26.00.01 / ХДАК. Харків, 2008. 40 с.
2. Арнхейм Рудольф. Искусство и визуальное восприятие. – М. : Прогресс, 1974
3. Арнхейм Рудольф. Новые очерки по психологии искусства. – М. : Прометей, 1994
4. Бёме Г. «Атмосфера» как фундаментальное понятие новой эстетики. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://metamodernizm.ru/atmosphere-and-a-new-aesthetics/> (дата обращения 15.08.2020).
5. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України. Париж — Київ, 2010. 416 с.
6. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом: мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття. – Львів : Академічний експрес, 2001. Енциклопедія постмодернізму ред. Ч.Вінквіста та В. Тейлора. Пер. з англ. Київ: Основи, 2003. 503 с.
7. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг/ редакцією Стівена
8. Фартинга і з передмовою Річарда Корка/ Харків: Vivat, 2019. 575 с.
9. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. НАН України. ІМФЕ ім. М.Т.
10. Рильського. Голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Кара-Васильєва. Київ, 2007. Т. 5. Мистецтво ХХ століття. 1048 с., іл.
11. Лакан Ж. Телевидение. Пер. с фр. Черноглазова. М.: ИТДК «Гнозис», Издательство «Логос», 2000. 160 с.

12. Моррис, Ч.У. Основания теории знаков // Семиотика. Сборник переводов. Под ред. Ю. С. Степанова. М.: Радуга, 1982. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://web.archive.org/web/20120403135611/http://elenakosilova.narod.ru/studia/sinn/morris.htm>
13. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України ХХ – поч. ХХІ ст. Київ : ArtHuss, 2019, 496 с.
14. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. Харків: Графпром, 2015. 474 с.
15. Павлова Т. До історії харківської школи фотографії// Kharkiv Photo Forum 2020. К., 2020. С. 22–49.
16. Павлова Т. Група «Время» // Korydor (журнал про сучасну культуру). 30.06.2019. URL: <http://www.korydor.in.ua/ua/context/11657.html>
17. Павлова Т. Авангард червоний та зелений: Від “теорії удару” до “Контакту”/ Kharkiv School of Photography. URL: <https://ksp.ui.org.ua/uk/researcher-txt/t-pavlova-blow-theory-kontakt/>
18. Павлова Т. ХШФ у незалежній Україні: Vita Heroica vs Vita Minima / Kharkiv School of Photography. URL: <https://ksp.ui.org.ua/uk/researcher-txt/vita-heroica/>
19. Петрова О. М. Метафізика українського нефігуративу на межі ХХ та ХХІ століття.
20. Дух і літера, 2004. № 13 – 14. С. 516 – 526.
21. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть. К. : ВХ [студію], 2008.
22. Скляренко Г. На берегах. Нотатки до українського мистецтва ХХ ст. Київ : Софія, 2007. 336 с.
23. Скляренко Г. «Нова хвиля» і українське мистецтво еієця ХХ століття. Сучасне мистецтво. 2009. Вип. 6. С. 188 – 196.
24. Смирна Л. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Київ: Видавництво «Фенікс», 2017.
25. Соловійов О. Турбулентні школи. Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ: Інтертехнологія, 2006. 192 с.
26. Тарасенко А. Порталы мифа. Изобразительное искусство Одессы второй половины ХХ – начала ХХ века в пространстве «большого времени» /А.Тарасенко. Одесса, 2014. 271 с.
27. Федорук О. К. Перетин знаку: Вибрані мистецтвознавчі статті / О. К. Федорук / ІПСМ АМУ: У 3 кн. К.: Видавничий дім А+С, 2006. – Кн. 1: Історія та теорія мистецтва. Постаті. Народна творчість. 260 с.
28. Фостер Г. Повернення реального. Авангард наприкінці століття. пер. з англ. Харків : Ist. Publishing, 2019. 192 с.
29. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. СПб.: ТОО ТК "Петрополис", 1998. 432 с.
30. Gombrich E. The Image and the Eye. Oxford : Oxford University Press, 1994, 1994. 320
31. p.
32. Pavlova T. Kharkiv Photography in Independent Ukraine. Vita heroica vs. Vita minima. Part II /T. Pavlova // VASA / Journal on Images and Culture (Vienna). 2016. URL: <http://www.vasa-project.com/gallery/ukraine-3-2/tatina-essay.php>